

EESTI EMAKEELEÕPETAJATE SELTS

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi pöördumine Haridus- ja Teadusministeeriumi poole

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi liikmed ei ole nõus HTMi kavatsusega kaotada põhikooli ühtlustatud lõpueksamid ja asendada need tasemetöödega.

Põhikooli lõpueksamid on üks instrumente, et muuhulgas hoida põhihariduse standardit, millist ülesannet tasemetööd eksamite asendajana ei täida. Põhikooli lõpueksamite kaotamise poolt on esitatud argument, et need dubleerivad sisseastumiskatseid gümnaasiumisse. See ei ole adekvaatne argument, sest sisseastumiskatsed on loomult selektiivsed testid, põhikooli eksam aga fikseeribki põhimõtteliselt normiks oleva standardi. Põhikooli lõpueksamid tagavad muuhulgas selle, et lõputunnistuse väljastamiseks on tegelik alus. Kui iga kool loob oma normi, siis paraku lõhed pigem suurenevad ning hariduse kvaliteet tervikuna kannatab. Põhiharidus on kohustuslik ja riik peab tagama selle, et kohustuslik haridus omandataks teatud kindlal tasemel.

Kõik õpilased ei jätka õpinguid gümnaasiumis, seega ei läbi ka sisseastumiskatseid, nende puhul kaob igasugune standard põhiharidusega omandatud teadmiste hindamiseks. Iga gümnaasium otsustab ise, mis alustel ta nõuab õpilastelt sisseastumiseks vajalikke teadmisi, testid on väga erineval tasemel. Peaks säilima üks üheselt mõõdetav haridusstandard, milleni jõuavad kõik põhikooli lõpetajaid ja mida mõõdavad just nimelt põhikooli lõpueksamid, mis pole ülemäära rasked, vaid kontrollivad elementaarseid baasoskusi, mis peaks olema igal õpilasel, kes on jõudnud põhikooli lõppu.

Põhikooli emakeele lõpueksami puhul ei ole tegemist eksamiga, mis oleks elu- või koolivõõras, milleks "drillimine" tõrjuks võimalused sisukaks ja arendavaks emakeeleõppeks. Vastupidi. Põhikooli emakeeleksam kontrollib funktsionaalse lugemise ja tekstimõistmise oskust (lugemisosa ülesanded), kirjalikku eneseväljendusoskust (kirjand) ning lisaks näputäit keskmise raskusega grammatikaülesandeid. Seni hõlmas põhikooli eesti keele õpe (5.-9. kl) kirjandiõpetust ja eksam sisaldas kirjandi kirjutamist. Kui eksam on kavas asendada lünktesti vms, on selge, et sidusa, tervikliku teksti kirjutamisele hakatakse (veelgi) vähem rõhku panema. Eksamil on – kas see meeldib või mitte – motivaatori ja õppe suunajana kindlasti palju võimsam panus kui mis tahes paber kandjal või elektroonsel salastatud või rohkem avalikul tasemetööl. Kui puudub ettekujutus loodavatest tasemetöödest, ei saa ju olemasolevat eksamit kiire hoobiga prahi hulka saata.

Eesti Emakeeleõpetajate Selts
Kungla 28
10411 Tallinn
Post: Alu 71, Kose
75101 Harju mk

Reg nr 80079151
EE87220000 1120063544 Swedbank
info@eeselts.edu.ee
tel 56 655 623
www.eeselts.edu.ee

Kuni 9. klassini ei pea Eesti haridussüsteemis õppivad noored enam ühtegi eksamit sooritama, ainus, mis veel on jäänud, ongi põhikooli lõpus. Kui ka see kaotada, puuduvad ühtsed standardid hariduse kvaliteedi hindamiseks. Eksami asendamine testidega mõjutab oskust luua ja kirjutada mõtestatud seotud teksti. On võlts rääkida loovuse arendamisest koolis, kui emakeeleõpetus peab asetama loovkirjutamise tagaplaanile. Eesti keele eksamite muutused on toonud kaasa tekstiloomeskuse vähenemise, aga just tekste looma õpilased oma tulevases õppimis- ja tööelus peavadki. Kui räägitakse n-õ tuupimiskoolist, siis testide sisseadmisesega võib kaasneda testitajate treenimine. Emakeeleõpetajate nappus ja ilmselge vananemine on erakordselt tõsine probleem ja on väga lühinägelik hakata jälle muudatusi tegema - ebakindlusest ja ülekoormusest lahkuvad noored õpetajad seda kiiremini koolist.

Küll aga näeme vajadust täiendada diferentseeritud korra järgi läbi viidud põhikooli lõpueksamite koostamist HEV- ja sisserännanud õpilastele. Kuna iga aastaga tuleb koolidesse aina rohkem taolisi õpilasi, siis tuleks tagada nende eksamisooritus teiselaadse eksamitööga. Samas ei tohiks selle pärast kannatada tavaõppekava õpilased, kellele kool peaks pakkuma võimalusi pingutuseks ning enda arendamiseks. Eksamite juures on oluline anda õpilastele võimalus ennast kokku võtta, tõestada oma võimekust ja saada õiglane tulemus.

Teeme ettepaneku mitte muuta põhikooli lõpetamise ja lõpueksamite korda, pigem leida võimalusi individuaalseteks lahendusteks. Samuti nõuame Eesti Vabariigi hariduselu põhimõtteliste muudatuste läbirääkimist aineühendustega ja teiste otsuste sihtgruppidega. Emakeeleõpetajate Selts on alati nõus arutama emakeeleõpetust puudutavaid küsimusi.

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi juhatus

29.06.2019

Eesti Emakeeleõpetajate Selts
Kungla 28
10411 Tallinn
Post: Alu 71, Kose
75101 Harju mk

Reg nr 80079151
EE87220000 1120063544 Swedbank
info@eeselts.edu.ee
tel 56 655 623
www.eeselts.edu.ee